

GIẢI PHÁP GIỮ VỮNG NHỊP ĐỘ TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ CỦA THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

THÁI VĂN RÊ *

Từ những khó khăn, thách thức trong khủng hoảng kinh tế, vấn đề đặt ra với Thành phố Hồ Chí Minh là phải ngăn chặn tốc độ suy giảm tăng trưởng GDP, giữ vững nhịp độ phát triển kinh tế và bảo đảm an sinh xã hội.

Chủ động biến khó khăn, thách thức thành cơ hội

Năm 2008, cũng như cả nước, Thành phố Hồ Chí Minh đã chịu nhiều tác động bất lợi của cuộc khủng hoảng kinh tế thế giới đến sự tăng trưởng kinh tế trên địa bàn, môi trường đầu tư, việc làm, thu nhập và đời sống nhân dân, nhất là người nghèo, người lao động thu nhập thấp.

Giải pháp đột phá của Thành phố là biến những khó khăn, thách thức thành cơ hội, phát huy tối đa các tiềm năng, lợi thế. Huy động và sử dụng tốt các nguồn lực, các thành phần kinh tế để giữ vững thị trường quốc tế, chú trọng mở rộng thị trường trong nước, tăng cường nội tiêu (với cả sản xuất và tiêu dùng) không chỉ là yêu cầu cấp bách mà là hướng phát triển quan trọng trong quá trình xây dựng nền kinh tế độc lập tự chủ. Xác định thị trường nội địa là điểm tựa để các doanh nghiệp trụ vững, vượt qua khủng hoảng và vươn lên trong cạnh tranh.

Thành phố đã đồng loạt triển khai có hiệu quả các chương trình kích cầu, hỗ trợ chuyển dịch cơ cấu kinh tế, không dàn trải, phân tán mà hướng vào các ngành dịch vụ và công nghiệp ứng dụng công nghệ cao, giảm dần tỷ trọng các

ngành có giá trị gia tăng thấp, sử dụng nhiều lao động để thúc đẩy sản xuất phát triển, gia tăng xuất khẩu, từng bước trở thành trung tâm thương mại - dịch vụ, công nghiệp công nghệ cao của khu vực và cả nước. Với nhiều giải pháp đồng bộ kích cầu, ngăn chặn suy giảm tăng trưởng GDP, năm 2008, kinh tế của thành phố đã chuyển dịch theo hướng tích cực, trong đó nội bộ các ngành kinh tế được cơ cấu lại hợp lý. Nhờ đó, giá trị gia tăng ngành dịch vụ năm 2008 tăng 12,4%, chiếm 52,7% GDP.

Do Thành phố chủ động bố trí, cơ cấu lại các ngành nghề một cách hợp lý, ngành công nghiệp, mặc dù gặp nhiều khó khăn do thị trường tiêu thụ bị thu hẹp nhưng giá trị gia tăng năm 2008 vẫn đạt 9,4%, chiếm khoảng 40,4% GDP; giá trị sản xuất công nghiệp tăng 12,3%. Lĩnh vực xuất nhập khẩu tiếp tục phát triển, đóng góp 36,6% giá trị kim ngạch xuất khẩu của cả nước. Dịch vụ - thương mại chuyển biến theo hướng hiện đại hơn, nhất là hệ thống chợ đầu mối, siêu thị, trung tâm thương mại (hiện nay trên địa bàn Thành phố có 85 siêu thị các

* ThS, Thành ủy viên, Giám đốc Sở Kế hoạch và Đầu tư Thành phố Hồ Chí Minh

loại, 17 trung tâm thương mại, 3 chợ đầu mối nông sản thực phẩm tại các cửa ngõ Thành phố). Thương mại điện tử bước đầu phát triển, đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của nhân dân cả về số lượng mặt hàng lẫn chủng loại, chất lượng và các dịch vụ tiện ích. Nhờ thực hiện đồng bộ các giải pháp kích cầu, kết quả giá trị sản xuất nông nghiệp tăng 7,9%, cao hơn cùng kỳ năm trước (6,2%).

Nguồn vốn từ kích cầu đạt 120.846,9 tỉ đồng, tăng 23,5%, chiếm khoảng 41,6% GDP, đã góp phần làm cho đầu tư toàn xã hội trên địa bàn tăng nhanh. Thành phố đã tập trung đẩy nhanh tiến độ các công trình giao thông trọng điểm, trong đó có nhiều công trình quan trọng, quy mô lớn và tính chất kỹ thuật phức tạp, các công trình trọng điểm về thoát nước, cấp nước, rác thải và các dự án hạ tầng giao thông. Đầu tư kích cầu đã làm tăng đáng kể năng lực sản xuất kinh doanh, tạo nhiều sản phẩm có sức cạnh tranh, hoàn thành và đưa vào sử dụng nhiều công trình kết cấu hạ tầng kỹ thuật và hạ tầng xã hội, trong đó có nhiều công trình lớn, nhiều khu công nghiệp, cụm công nghiệp, khu đô thị mới; tăng cường tiềm lực và cơ sở vật chất - kỹ thuật của Thành phố.

Đầu tư trực tiếp nước ngoài tăng rất cao, với tổng vốn đầu tư là 8,6 tỉ USD - mức cao nhất trong vòng 6 năm qua, chiếm 21% tỷ trọng GDP. Điều đó đã thể hiện sự cố gắng, nỗ lực rất lớn của Thành phố trong việc cải thiện môi trường, tạo điều kiện thuận lợi cho nhà đầu tư tham gia đầu tư vào các lĩnh vực, nhất là lĩnh vực dịch vụ cao cấp.

Đồng thời, Thành phố tích cực thực hiện cải cách hành chính, tạo điều kiện cho khu vực kinh tế ngoài nhà nước hoạt động có hiệu quả. Trong năm 2008 có 19.552 doanh nghiệp được thành lập mới với tổng số vốn đăng ký là 128.235 tỉ đồng, đóng góp của khu vực kinh tế ngoài nhà nước chiếm 53% tỷ trọng GDP.

Do thực hiện đồng bộ các giải pháp kích cầu, nên tổng sản phẩm nội địa (GDP) trên địa bàn Thành phố năm 2008 tăng 10,7% so với năm trước. Thu nhập bình quân đầu người đạt 2.575 USD/người/năm.

Dù phải đối phó với khó khăn và thách thức trong ngăn chặn suy giảm kinh tế, Thành phố vẫn đặc biệt quan tâm, phát triển các lĩnh vực văn hóa - xã hội, giáo dục đào tạo; chăm lo diện chính sách, giảm nghèo tốt hơn và bắt đầu thực hiện chương trình giảm nghèo giai đoạn 3 với mức chuẩn nghèo được nâng lên theo tiêu chí thu nhập dưới 12 triệu đồng/người/năm (Hiện số hộ nghèo có mức thu nhập bình quân dưới 6 triệu đồng/người/năm còn 3.203 hộ, chiếm 0,24%).

Trong 6 tháng đầu năm 2009, kinh tế thế giới tiếp tục suy giảm mạnh và diễn biến phức tạp, tác động xấu đến nền kinh tế nước ta. Trước tình hình đó Thành phố đã tập trung chỉ đạo, điều hành; triển khai đồng bộ, quyết liệt các giải pháp kích cầu, nhằm ngăn chặn suy giảm, duy trì tăng trưởng kinh tế và bảo đảm an sinh xã hội. Với sự phấn đấu nỗ lực của các ngành, các cấp, các doanh nghiệp và các tầng lớp nhân dân, kinh tế Thành phố về cơ bản vẫn duy trì được tốc độ tăng trưởng, GDP trên địa bàn Thành phố đạt 4,6%.

Sau nhiều tháng liên tục gặp khó khăn, đến nay các ngành sản xuất và tiêu thụ đã tìm được hướng đi lên, với các sản phẩm dịch vụ phù hợp với thị trường trong và ngoài nước. Tình hình kinh tế đã chuyển biến theo chiều hướng tích cực; giá trị sản xuất công nghiệp bắt đầu tăng lên, quý I tăng 1,9%, 4 tháng đầu năm tăng 2,9%, 5 tháng đầu năm tăng 3,4%, 6 tháng đầu năm tăng 3,8% so với cùng kỳ và có khả năng tăng dần trong các tháng tiếp theo. Thị trường trong nước tiếp tục được mở rộng, nếu loại trừ yếu tố biến động giá, lượng hàng hóa tiêu thụ và dịch vụ tăng 6,7%, cao hơn mức tăng của các tháng trước (quý I tăng 3,8%, 4 tháng đầu năm tăng 4,4%, 5 tháng đầu năm tăng 5,5%). Chỉ số giá tiêu dùng có xu hướng giảm so với cùng kỳ: Quý I-2009 tăng 14%; 4 tháng đầu năm tăng 13%; 5 tháng đầu năm tăng 11,7%; 6 tháng đầu năm tăng 10,46%. Đó là kết quả từ sự nỗ lực rất lớn và quyết tâm cao độ của Thành phố với tinh thần chủ động sáng tạo, kịp thời đưa ra những giải pháp kích cầu hợp lý, kịp thời tháo gỡ nhiều khó khăn vướng mắc, thúc đẩy sản xuất,

kinh doanh và xuất khẩu; góp phần tích cực cùng cả nước tập trung ngăn chặn suy giảm, duy trì tốc độ tăng trưởng kinh tế hợp lý.

Những kinh nghiệm bước đầu đối phó với khó khăn và thách thức

Một là, quán triệt tinh thần chỉ đạo của Trung ương, cập nhật và dự báo kịp thời tình hình kinh tế thế giới đang có nhiều biến động phức tạp, khó lường. Từ nhận thức về vai trò, vị trí của Thành phố trong việc tích cực góp phần cùng cả nước kiềm chế lạm phát và tập trung ngăn chặn suy giảm kinh tế, ổn định kinh tế vĩ mô, duy trì tốc độ tăng trưởng hợp lý, bền vững và bảo đảm an sinh xã hội, trong năm 2009, bằng nhiều giải pháp đột phá Thành phố khẳng định phương châm biến thách thức thành thời cơ, khó khăn thành thuận lợi, giữ vững các chỉ tiêu kinh tế - xã hội đã đề ra, quyết tâm thực hiện các nhiệm vụ chính trị với kết quả cao nhất; góp phần tích cực vào thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của cả nước.

Hai là, làm tốt công tác lãnh đạo tuyên truyền, giáo dục nhằm tạo sự đồng thuận, thống nhất cao trong nhận thức và hành động của các ngành, các cấp và các tầng lớp nhân dân cùng chia sẻ khó khăn, quyết tâm thực hiện tốt nhất các mục tiêu, nhiệm vụ đã đề ra. Lãnh đạo Thành phố đã đi kiểm tra thực tế tại cơ sở; phát huy sức mạnh tổng hợp của các cấp, các ngành cùng với sự chỉ đạo tập trung đồng bộ, kiên quyết, dứt điểm, triển khai nhiều giải pháp kích cầu cụ thể, thiết thực; linh hoạt, nhạy bén trong xử lý hàng loạt các vấn đề mới phát sinh; tăng cường động viên, thúc đẩy phát triển sản xuất kinh doanh và thực hiện hiệu quả các chính sách an sinh xã hội; bảo đảm ổn định đời sống của nhân dân.

Ba là, suy giảm kinh tế hiện nay cũng chính là điều kiện thuận lợi để Thành phố đẩy nhanh chuyển dịch cơ cấu và tái cơ cấu nền kinh tế, trong đó tập trung những lĩnh vực còn có thể tăng trưởng tốt, nhất là đầu tư kết cấu hạ tầng, thương mại - dịch vụ và nông thôn. Cụ thể là tập trung thực hiện có hiệu quả Chương trình hỗ

trợ chuyển dịch cơ cấu kinh tế trong 2 năm 2009 - 2010; đề ra chỉ tiêu chuyển dịch cơ cấu nội bộ từng ngành kinh tế theo hướng tăng tỷ trọng giá trị gia tăng và hàm lượng khoa học - công nghệ trong cơ cấu giá trị sản phẩm đối với từng nhóm sản phẩm.

Suy giảm kinh tế cũng là thời cơ để Thành phố đào tạo và đào tạo lại lao động thất nghiệp và ít việc, vì sau thời kỳ khủng hoảng, cơ cấu kinh tế thế giới thay đổi, giá trị gia tăng sẽ cao hơn. Nguồn nhân lực chất lượng cao, sẽ đáp ứng nhu cầu của doanh nghiệp và phục vụ cho giai đoạn phát triển mới của Thành phố.

Chú trọng tăng trưởng kinh tế trên cơ sở bảo vệ môi trường, nâng cao chất lượng cuộc sống. Chính những lúc khó khăn, các cấp ủy, chính quyền và tổ chức từ thiện càng quan tâm đến đời sống dân nghèo, đó là nét đẹp truyền thống của Đảng bộ và nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh.

Bốn là, chăm lo và chú trọng công tác xây dựng Đảng và xây dựng hệ thống chính trị, không ngừng phát huy và giữ gìn sự đoàn kết, thống nhất trong toàn Đảng bộ và sự đồng thuận trong nhân dân. Những thành tựu, kết quả mà Thành phố đạt được trong thời gian qua thể hiện rõ nét sự đồng tình, ủng hộ và sự đóng góp hết sức tích cực và to lớn của các tổ chức và nhân dân Thành phố trong việc tổ chức, thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội X của Đảng và Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Thành phố lần thứ VIII.

Một số giải pháp giữ vững tăng trưởng kinh tế

Để thực hiện ngăn chặn suy giảm kinh tế, giữ vững nhịp độ tăng trưởng kinh tế, Thành phố tập trung thực hiện các giải pháp sau:

Thứ nhất, tiếp tục triển khai đồng bộ, quyết liệt và hiệu quả các chủ trương, chính sách của Chính phủ và Thành phố về lĩnh vực tài chính - tín dụng - tiền tệ, các giải pháp thuế nhằm đẩy mạnh sản xuất và tiêu thụ hàng hóa. Thực hiện hỗ trợ lãi suất cho các doanh nghiệp để tạo điều kiện thúc đẩy sản xuất, kinh doanh, duy trì phát triển ổn định. Tăng cường kiểm tra, giám sát

chặt chẽ, tránh tình trạng sử dụng vốn không đúng mục đích và lãng phí. Tập trung quyết liệt vào những lĩnh vực còn có thể tăng trưởng tốt, nhất là đầu tư xây dựng kết cấu hạ tầng, thương mại - dịch vụ, nông nghiệp và nông thôn; đẩy nhanh tốc độ chuyên dịch cơ cấu và tái cấu trúc nền kinh tế Thành phố. Khuyến khích doanh nghiệp đầu tư phát triển sản xuất trong những lĩnh vực có thị trường và có hiệu quả; phối hợp chỉ đạo nghiên cứu, triển khai việc cấp các khoản tín dụng ưu đãi để mua sắm máy móc, thiết bị phục vụ sản xuất nông nghiệp cho nông dân.

Thành phố xác định nhóm giải pháp thúc đẩy sản xuất, kinh doanh, xuất khẩu là nhóm giải pháp quyết định, trong đó giải pháp đột phá cần quyết liệt chỉ đạo là kích cầu phát triển sản xuất phục vụ thị trường nội địa - nền tảng cho sự ổn định, giữ vững tăng trưởng kinh tế.

Thứ hai, chủ động trong hoạt động xúc tiến thương mại và đầu tư, tìm kiếm và mở rộng thị trường xuất khẩu; tập trung phát triển và tổ chức tốt thị trường nội địa để khuyến khích sản xuất và tiêu dùng hàng trong nước. Tiếp tục phát huy hiệu quả Quỹ Bảo lãnh tín dụng cho doanh nghiệp vừa và nhỏ; khuyến khích, hỗ trợ khu vực này phát triển mạnh sản xuất kinh doanh. Tập trung triển khai 6 nhóm giải pháp cấp bách nhằm thu hút và quản lý vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài theo Nghị quyết số 13/NQ-CP ngày 07-4-2009 của Chính phủ, bao gồm các giải pháp về chính sách thu hút đầu tư, quy hoạch, đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng, nguồn nhân lực, công tác phối hợp trong quản lý nhà nước và xúc tiến đầu tư. Tăng cường kiểm tra, kiểm soát bảo đảm ổn định giá cả, thị trường và công tác kiểm tra sau thông quan, tập trung thu hồi nợ thuế.

Thứ ba, tập trung giải ngân nhanh các công trình, dự án đầu tư từ các nguồn vốn ngân sách, nguồn vốn ODA, FDI và các nguồn vốn dân doanh, nhất là đối với các công trình, dự án đầu tư từ nguồn vốn ngân sách nhà nước. Tiếp tục rà soát và cắt giảm vốn đối với các công trình, dự án chậm triển khai, điều chuyển vốn cho các

công trình, dự án cấp bách, có khối lượng được nghiệm thu và sắp hoàn thành, nhằm đưa vào hoạt động và phát huy hiệu quả ngay trong năm 2009 và 2010. Triển khai hình thức thi công ứng vốn để khắc phục tình trạng thiếu vốn do chính sách miễn, hoãn, giảm thuế; đồng thời triển khai ngay các gói thầu đã được Thành phố cho phép áp dụng hình thức chỉ định thầu để đẩy nhanh tiến độ công trình. Tăng cường công tác kiểm tra, đôn đốc, giám sát, bảo đảm an toàn thi công, an toàn lao động, giải quyết các vấn đề về ùn tắc giao thông và môi trường đô thị, hạn chế thấp nhất ảnh hưởng đến cuộc sống nhân dân. Đẩy nhanh việc hoàn thành công tác quy hoạch chi tiết 1/2000; triển khai nhanh chương trình nhà ở xã hội, kế hoạch xây dựng nhà ở cho công nhân và ký túc xá sinh viên. Tăng cường công tác phòng cháy chữa cháy; chủ động phòng, chống thiên tai trong mùa mưa bão.

Thứ tư, tiếp tục thực hiện có hiệu quả hơn việc chăm lo cho diện chính sách, người nghèo và các đối tượng xã hội. Thường xuyên theo dõi tình hình hoạt động của các doanh nghiệp, đời sống, việc làm của công nhân, người lao động trên địa bàn; chủ động, phối hợp giải quyết kịp thời và nhanh chóng các vụ tranh chấp lao động, không để xảy ra đình công, lãn công; có chính sách hỗ trợ một phần để bảo đảm đời sống của những người bị mất việc làm trong các doanh nghiệp.

Thứ năm, rà soát lại các loại lệ phí, các quy trình, thủ tục hành chính để điều chỉnh kịp thời, tháo gỡ các khó khăn cho doanh nghiệp trong sản xuất, kinh doanh. Tiếp tục rà soát, bãi bỏ những thủ tục hành chính rườm rà, không cần thiết. Tăng cường công tác thông tin, chủ động, tích cực cung cấp thông tin, tuyên truyền về các chủ trương, chính sách, các giải pháp chỉ đạo, điều hành của Trung ương và Thành phố để tạo sự đồng thuận trong toàn xã hội; phát động phong trào thi đua trong tất cả các ngành, các cấp, các doanh nghiệp và các tầng lớp nhân dân phát huy tinh thần năng động, sáng tạo, đoàn kết, nỗ lực, phấn đấu, góp phần cùng Thành phố và cả nước hoàn thành thắng lợi các chỉ tiêu, nhiệm vụ kinh tế - xã hội năm 2009. □